

Velja v Ljubljani in

po pošti:

celo leto . . . K 350.—
pol leta . . . „ 180.—
četrt leta . . . „ 90.—
ta mesec . . . „ 35.—

Za inozemstvo:

celo leto . . . K 450.—
pol leta . . . „ 240.—
četrt leta . . . „ 120.—
ta mesec . . . „ 40.—

JUGOSLAVIJA

Za Ameriko:

celoletno . . . 8 dolar.
polletno . . . 4 dolarje
četrtletno . . . 2 dolarja

enaki naj posiljajo

nakaznici.

Ljubljana knjižnica

Parkovni trg

Ljubljana

širok

ta vr.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6/I.
Telefon šte. 360. — Upravništvo je na Marijinem trgu
šte. 8. Telefon šte. 44.

Izhaja vsak dan zjutraj.
Posamezna številka velja 1.60 K.

Vprašanjem glede inseratov i. dr. se naj priloži na odgo-
vor dopisnica ali znamka. — Dopisi naj se frankirajo. —
Rokopisi se ne vračajo.

Debata v ustavnem odboru.

Beograd, 9. febr. (Izvirno poročilo.) Današnja sejo ustavnega odbora odseka odpravi dr. Vesnić ob devetih in pol dopoldne. Prvi dobi besedo Jovan Dionović (črnogorski republikanec), ki izjavlja, da je črnogorski narod brez pridržkov izvršil ujedinjenje s svojimi brati. Ustavni načrt ima to načelno napako, da se predvideva za našo državo monarhistična oblika vladavine. Vse po vojni nastale države so republike. Želeli bi bilo, da bi se uredila naša država tako, da se ne bi v narodno povzročilo sovraštvo. On je za srednjo pot med federalistično in centralistično ureditvijo države. Na koncu svojega govora se izjavi proti senatu, ker ta ne bi mogel dvigniti ugleda našega parlamentarizma.

Za njim govori dr. Šimrak (Jugoslov. klub), ki je proti hrvatskemu, slovenskemu in bunjevačkemu separatizmu, toda tudi proti imperijalizmu in hegemoniji. Napada politiko hrvatsko-srbske koalicije, ki je skrbela za to, da se reši nekaj volov revizije in nekaj ljudi iz vojske. Odklanja centralistično ureditev dr-

žave, kakor jo predvideva vladni načrt. Ustava se mora doseči sporazumno. Zahteva legislativne pokrajinske avtonomije v zgodovinskih mejah. Nadalje zahteva dva koordinirana parlamenta, in sicer enega za čisto politične stvari, drugega pa za socialne in gospodarske. Izjavlja se za svobodo vere in vesti. Ograja, da ni v ustavi socialnih in gospodarskih določb in da se ne izvede agrarna reforma. Govori dalje o zasebni lastnini in reče, da je zasebna lastnina le v toliko upravičena, v kolikor služi v socialne svrhe. Nadalje zahteva socializacijo industrijskih podjetij, da se kapitalistična hidra uniči.

Nato govori dr. Spaho (musliman), ki se strinja z izvajanjem predgovornikov, da treba omejiti zasebno lastnino. Izjavlja se proti sedanjim mejam z Bolgarijo.

Na koncu seje govori komunist Marković o nekaterih izvajanjih predgovornikov. Konec seje ob trinajstih. Prihodnja seja jutri ob 9 in pol dop.

Antantin načrt za obnovo Avstrije.

Dunaj, 9. febr. (Izvirno poročilo.) »Politische Korrespondenz« piše: Italijanski poslanik na Dunaju marchese della Torretha, ki se je vrnil s pariške medzavezniške konference, je včeraj posetil zveznega kancelarja dr. Mayra. Poročal mu je o pogajanjih, ki se tičejo Avstrije. Oporočal je na to, da more o pariških sklepih poročati le v splošnem, ker se začasno še zaupni. Iz njegovega poročila se more povzeti, da se je udeležil nastopni načrt za obnovo Avstrije: Ustanovi se industrijalna, trgovska in finančna družba, ki bo imela nalogo, dati avstrijski industriji kredite za surovine, dobavljati avstrijskim poljedelcem gnojila in druge poljedelske potrebščine, nadalje zagotoviti Avstriji uvoz potrebnih živil ter skrbeti za sanacijo financ. Kapital za to družbo bi dali banke in industrijalci Francije, Italije, Anglije, Amerike, nevtralnih držav in Avstrije same. Zapreke, ki ovirajo izvrši-

tev tega načrta, predvsem finančna bremena Avstrije vsled izdatkov za okupacijsko vojsko, reparacije in že dovoljeni krediti za živila, potem tudi finančna desorganizacija Avstrije, bi se odpravila na ta način, da bi vlada, ki so zainteresirane na obnovi Avstrije, izjavile, da so pripravljene, odreči se svojim prvim hipotekam ter zahtevati od avstrijske vlade, naj ustanovi iz malo članov obstoječo kontrolno komisijo, ki bi z avstrijsko vlado sodelovala pri organizaciji proračuna. V zvezi s to akcijo je nameravano sklicanje konference na italijanskih tleh, h kateri bi se povabili zastopniki glavnih zaveznih sil in nasledstvenih držav, da bi odpravili težkoče, ki ovirajo gospodarsko sodelovanje sosednih držav. Udeležene vlade delajo sedaj na to, da dosežejo pristop svojih finančnikov k tej gospodarski družbi, ki se sestane v kratkem v Parizu.

Knez Krapotkin umrl.

LDU Moskva, 9. febr. Včeraj je umrl Krapotkin.

★

Knez Peter Aleksejevič Krapotkin se je rodil 1. 1842. v Moskvi kot potomec znane plemenitaške rodbine. Roditelji so ga namenili za visoko državno službo, vsled česar so ga poslali v tkzv. zbor pažev. Kariero v državni službi je začel kot pomočnik guvernerja Transbajkalije. Teto dni nato se je podal v Petrograd. Tam se je posvetil študiju geografije in geologije. L. 1872 je prepoval Belgijo in Švico, kjer se je navzel revolucionarnega duha. Po povratku v domovino je začel snovati

prekusaške organizacije. L. 1874 je bila razkrita zarota, v katero je bil zapleten. Oblasti so ga zaprle in obsojile v dolgaletno ječo, odkoder se mu je posrečilo pobegniti v inozemstvo. V Švici je nato stopil na čelo socialistični organizaciji in začel izdajati anarhističen list »La Revolte«. Iz Švice je odpotoval v Francijo, kjer je bil radi revolucionarnih naklepov obsojen v ječo. Po deloma prestani kazni je bil pomiloščen, nakar se je podal v Anglijo. V Rusijo se je Krapotkin vrnil po revoluciji 1. 1917. — Krapotkin je bil velik revolucionarni teoretik. Napisal je številna dela o revoluciji, vsled česar nosi ime očeta sodobnega anarhizma.

Odhod maršala Franchet d'Esperaya.

LDU, Sarajevo, 9. februarja. Včeraj ob 5 popoldne je odšel general s svojim spremstvom na glavni kolodvor, kjer je bila postavljena častna četa z godbo, ki je ob prihodu generala Franchet d'Esperaya zaigrala maršaljevo. General se je prisrčno poslovil od vseh ter izrazil svojo zahvalo za lep sprejem v Sarajevu. Med življenjskega občinstva, ki se je zbralo na kolodvoru, se je odpeljal vlak proti Bosanskem Brodu.

LDU Zagreb, 9. febr. Danes ob pol 13. je prišel v Zagreb s orient-ekspresom general Franchet d'Esperay. Na kolodvoru ga čakali oddelki častne čete z godbo, ves častniški zbor zagrebske garnizije z armijskim poveljnikom generalom Vasićem na čelu, dr. Bošnjak, poveljenika dr. Novak, dr. Markulin, mestni župan in ž.

Heinzel itd. Ko je vlak privozil na kolodvor, je godba zaigrala francosko himno. Ko je general Franchet d'Esperay izstopil iz vlaka, je pristopil k njemu armijski poveljnik general Vasić, ki ga je prisrčno pozdravil ter mu obnem čestitk k visokemu odlikovanju, ko je imenovan za vojvodo naše hrabre vojske. General je obšel postavljeno častno četo, ki mu je izkazala čast. Nato je general stopil pred zbrane zastopnike civilnih oblasti, pred katerimi ga je nagovoril izvrševatelj ban dr. Bošnjak, ki ga je general poslušal z veliko pozornostjo, ter mu od časa do časa pritrjeval. General se je za sprejem zahvalil z iskrenimi besedami ter je omenjal, da so Hrvati v Franciji zelo dobro znani po svojem slavem banu Jelčiću, pod čigar vodstvom se je rešila Avstrija pred Madžari.

V onem času bi Avstrija s svojim Francem Josipom propadla, da ni bilo Hrvatov. To da Avstrija je v zahvalo prepustila Hrvatsko Madžarom in jo tako zopet pustila v nadaljnjem suženstvu. Na povabilo dr. Bošnjaka je odšel general Franchet d'Esperay v kolodvorsko čakalnico, kjer ga je pozdravil mestni župan dr. Heinzel, ki mu je ob tej priliki izročil v spomin album mesta Zagreba.

Ko se je približal čas odhoda, se je general prisrčno poslovil od dr. Bošnjaka in vseh prisotnih ter je odšel na peron, kjer ga je občinstvo še enkrat navdušeno pozdravilo. Medtem ko je častna četa delirala mimo vlaka, se je pričel vlak nasmikati med navdušenimi vzkliki občinstva dalje. General je odzdravil ter vzklikal »Živeli«. Mestnemu županu je pri odhodu še vzkliknil: »Posebna hvala za lep dar!

SPREJEM V LJUBLJANI.

Včeraj ob petih popoldne se je na svojem povratku v Pariz peljal skozi Ljubljano francoski general in častni vojvoda naše vojske Franchet d'Esperay. Na peronu južnega kolodvora, kjer je bila postavljena častna četa, so pričakovali generala vodja dežele vlade dr. Pitamic, poveljnik dravske divizije general Dokič z celokupnim častniškim zborom ljubljanske divizije in mnogo občinstva. Ko je vlak dospel na kolodvor, je vojaška godba zaigrala maršaljevo. General je izstopil iz voza. Pozdravila sta ga s prisrčnimi besedami vodja dežele vlade dr. Pitamic in general Dokič. Pregledal je častno četo ter se nato dal časa razgovarjati z predsednikom dr. Pitamicem in generalom Dokičem. Nagovoril je tudi nekaj častnikov, med njimi poveljnika dravskega art. polka polkovnika Dušana Markovića, ki mu je znan še s solunske fronte. Po prisrčnem pozdravu je vlak ob zvokih maršaljeve nadaljeval vožnjo.

VPRAŠANJE DRŽAVNIH PODTAJNIKOV.

LDU, Beograd, 9. febr. V svoji včerajšnji seji je razpravljala radikalni klub o imenovanju državnih podtajnikov ter je končno zavzel na pram temu vprašanju odklonilno stališče.

LDU Beograd, 9. febr. Demokratski klub se je posvetoval o vprašanju uvedbe državnih podtajnikov. Klub je mnenja, naj bi državni podtajniki imenovali iz parlamentarnih vrst ter naj bi vršili svojo dolžnost kot namestniki ministrov.

BENEŠEV ODHOD IZ RIMA.

Trst, 9. febr. (Izvirno poročilo.) Češki zunanji minister je včeraj zapustil Rim in se odpeljal v Neapelj. Na kolodvoru so se poslovili od njega grof Sforza in več višjih uradnikov iz raznih ministrstev.

Pred svojim odhodom je obiskal dr. Beneš vatikanskega državnega tajnika kardinala Gasparija in papeževga tajnika Tedeschinija in Crottija. Kakor se zadržuje, se je razgovarjal Beneš z vatikanskimi diplomati o ureditvi razmerja med državo in cerkvijo na Češkem.

SPOR MED ČESKO IN VATIKANOM.

Praga, 9. febr. (Izvirno poročilo.) »Narodni Listy« pišejo k biranju zunanjega ministra dr. Beneša v Rimu: Dr. Beneš se bo pogajal tudi onstran Tibra (t. j. v Vatikanu, op. ur.) Slovaški škofje so že imenovani. Papeška kurija je to tudi že sporočila madžarskemu nadškofu dr. Csernochu, enemu najhujših sovražnikov Čehov in Slovakov, ter s tem pripoznala njegovo formalno pravno oblast nad slovaškimi škofijami. Cerkevna oblast bi se morala več ozirati na narodnostni čut. Dr. Beneš bo najbrž porabil priliko, da pospeši rešitev tega vprašanja. To ni samo v interesu češkoslovaškega naroda, ampak tudi v interesu papeške kurije.

Unitarizem.

V ustavnem odboru samostojne kmetijske stranke je govoril poslanec dr. Vošnjak. Njegova izjava so se seveda sukala v prvi vrsti okrog točke, ki tvori bistvo vse ustavne borbe: centralizem. Dr. Vošnjak je formuliral svoje stališče z eno besedo: unitarizem — enotnost.

All je izraz lezlikovno dober in pravilen ali ne, je stranskega pomena. Zdi se nam pa, da je sročjen in da izraža naziranje velikega dela slovenske javnosti, ki se ne more ogreti za centralizem demokratov, še manj pa za federalizem zajedničarjev, radičevcev in slov. ljudske stranke.

Federalizem ali kakršna že koli po separatističnih stremiljenih urejena državna oblika bi našo konsolidacijo in naše okrepitve skrajno otežkočilo. Brezdvomno pa bi ju oviral ravnotako centralističen sistem, Svetozarja Pribečevića. Dostler ne pride nova generacija, ki bo boljša od današnje, le centralizem poguben.

Ako naj bo ustava res trajna in naj tvori temelj za uspešen razvoj naše države morajo naši zastopniki v konstituentni stroci za to, da jo pripeljejo srečno med Sečo in Karidbo obeh ekstremov. Recept dr. Vošnjaka kaže možnost tako srednje poti.

Država naj se uredi enotno. Ista te-

melina načela veljajo za Makedonijo kakor za Vojvodino, za Sumadijo kakor za Slovenijo. Enake naj bodo pravice in dolžnosti jugoslovanskih državljanov v vseh pokrajinah. Vsi ti enakopravni državljanji pa morajo imeti možnost in priliko da na podlagi enotnih, a ne ozkorskih zakonov samostojno urejujejo izvrševanje svojih pravic in svojih dolžnosti. Čim širši delokrog občinskih, okrajnih in pokrajinskih oblasti jih mora pod kontrolo in po direktivah avtonomnih zborov zaščiti pred samovoljnostjo in korupcijo centralizma.

Upravni zakonik, ki jih sklene narodno predstavništvo, morajo biti toliko široki in svobodni, da ne ovirajo udeleževanja avtonomnih korporacij. V gotovih panogah naj bi zakon nudil sploh samo okvir za upravo, podrobnosti naj uredi pokrajinski, okrajni in občinski odbori. Tem se mora zagotoviti tudi primeren vpliv na poslovanje sploh vse državne uprave v njihovem območju, celo v strogo centraliziranih panogah. Prav lahko si predstavljamo, da se razpravlja v pokrajinski skupščini tudi o razmerah n. pr. pri pošti, železnici, carini ali celo pri vojaštvu. Enotnosti države ne bo škodovalo niti najmanj, izčiščenju upravnega poslovanja vseh vrst pa brezdvomno koristilo.

ORIJENTSKA KONFERENCA.

LDU Pariz, 9. febr. Za posvetovanje o orientemskem vprašanju na londonski konferenci se je določil čas od 21. do 28. februarja. V Turčiji še ni dosežen sporazum med nacionalisti in carigradsko vlado. Carigradska vlada pošlje v London lastno delegacijo pod vodstvom velikega vezirja.

GRČIJA ODKLANJA REVIZIJO MIROVNE POGODBE.

Pariz, 9. febr. (Izvirno poročilo.) Po poročilih iz Aten vlada v celi grški javnosti veliko ogorčenje radi antantine namere, da se revidira severška mirovna pogodba s Turčijo. — Vladni krogi to misel odločno zavračajo in izjavljajo, da bi bila pod tem pogojem udeležba Grčije na nameravani orientski konferenci v Londonu izključena. Tudi Venizelisti soglašajo v tem vprašanju z vlado, povdarjajo pa, da je današnja vladna stranka sama kriva, da je oživila misel revizije, ker se ni ozirala prav nič na želje in zahteve zaveznikov.

AMERIKA ZA NEMČIJO.

Berlin, 9. februarja. (Izvirno poročilo.) »Berliner Tageblatt« javlja iz Londona: Kakor poroča »Morning Post« iz Washingtona, je poslaniki svetnik Davids v imenu zunanjega urada povabil poslanike Anglije, Francije, Italije in Japonske, naj prihodni teden zopet prično pogajanja glede nemškega kabla in naj skušajo priti do sporazuma. Amerika je dala razumeti, da bi se precezel ameriški konec nemškega kabla, ki je sedaj v francoskih rokah, ako se ne bi dosegel sporazum.

NEMČIJA SE UDELEŽI LONDONSKE KONFERENCE.

Berlin, 9. februarja. (Izvirno poročilo.) »Berliner Tageblatt« poroča, da je nemška državna vlada sklenila, da odpošlje svojega zastopnika na konferenco v London. Stavi pa zahtevo, naj pridejo na razpravo pri konferenci nemški pomisleki proti sklepanju pariške konference in tozadevni nemški protipredlogi. Niti Francija, niti Anglija še ne izjavila o tem pogodu, pač pa se je izrazil italijanski zastopnik, da rimska vlada nima načelnih pomislekov proti nemškemu predlogu.

RAZPRAVA O PRISTOPU AVSTRIJE K ZVEZI NARODOV.

Dunaj, 9. februarja. (Izvirno poročilo.) Ustavni odsek je danes razpravljati o dopisu vlade glede pristopa Avstrije k zvezi narodov. Razprava je bila tajna.

ČEŠKE ŠOLE NA DUNAJU.

Dunaj, 9. febr. (Izvirno poročilo.) Dunajska občina je dala za češke šole na razpolago nekaj šolskih poslopij. Začasnno se odpre skupno 14 čeških šol.

40 MILIJARD DEFICITA V AVSTRIJI.

Dunaj, 9. febr. (Izvirno poročilo.) Finančni minister dr. Grimm bo jutrišnji seji narodne skupščine predložil naknadni proračun in ga bo v daljšem govoru utemeljeval. Kakor se doznava, znaša po tem naknadnem kreditu deficit približno 40 milijard K za tekoče proračunsko leto. Naknadni proračun se bo najbrže brez prvega čitanja takoj odstopil finančnemu odseku v razpravo.

KUGA MED FRANCOZI V KOTORU.

LDU, Split, 9. februarja. V Tivatu v Boki Kotorski se je med francosko posadko pojavilo pet sumljivih slučajev kuge. Bakteriologi iz Dubrovnika in Sarajeva preiskujejo kulturo, vendar pa se dosedaj še niso mogli izjaviti. Zdravstvene oblasti so podvezle najstrožje odredbe, da se bolezen ne razširi.

BORZNA IN TRŽNA POROČILA.

9. februarja.

Valute in devize.

Zagreb: Devize: Berlin 241—244, Italija izplačilo 539—541, London izplačilo 565—570, New York ček 147.25—149, Pariz izplačilo 1040—1050, Praga 188.50 do 190, Švica 2350—0, Dunaj 21.25—21.35. — Valute: dolarji 146.50—147.50, avstr. krona 25—26.50, carski rublji 60—70, francoski franki 1900—1010, napoleonodori 482—435, nemške marke 237—238, rom. lei 0 do 202, italijanske lire 520—525, češkoslovaške krome 175—0.

Beograd: Valute: dolarji 35.75—37.25, funti 135—137, francoski franki 252—255, lire 131—132, lei 50.25—50.50, lei 43—44, marke 58.50—58.75, češke krome 46—45, avstrijske krome 6.50—7, napoleonodori 122—122.50, Devize London 140—142, Pariz 284—260, Solun 270—275, Praga 47—47.50, Dunaj 5.35—5.40, Milan 133.50—134.50. — Dunaj: dolarji 1875—1895, dolarji 698—702, nemške marke 1165—1171, funti 2715—2735, franc. franki 4955—4995, lire 2505—2525, švic. franki 11.27—11.325, češke krome 886—892, madžarske krome 126—128.80.

Praga: marke 129.25, švic. franki 1258.50, lire 280, franc. franki 554, funti 300, dolarji 76.75, dolarji 201.50, avstrijske krome 10.75, poljske marke 8.12.

Carli: Berlin 10.30, New York 616, London 24.01, Pariz 44.30, Milan 22.50, Praga 7.90, Budimpešta 1.15, Zagreb 4.60, Varšava 0.80, Dunaj 1.60, avstrijske krome 1.10.

Efekt.

Zagreb: Banka za Primorje 1000—1075, Banka za trgovino, obrt in industrijo 375—380, Eskompta 1470—1490, Jadranka 1800—0, Jugoslovanska 535—542, Ljubljanska kreditna 905—0, Narodna banka 635—640, Pradediona 0—9250, Riječka poštica 460—465.

Fašisti v anektiranem Primorju.

Naši javnosti so fašisti izza časa zasedbe jugoslovanskega Primorja po italijanskih četah dobro znani. Oni so avantgarda italijanskega nacionalizma, ki dosledno ruši in pobija vse, kar ni veleimperijalistično-italijansko. Sredstev pri uničevanju svojih nasprotnikov fašisti ne izbirajo. Njihove akcije so tem lažje, ker jih povsod in vselej podpira italijanska vlada, podpira seveda indirektno, v bojazni, da bi protinacionalistične tendence vsled poveljnega položaja Italijo uredile oslabilo na zunaj.

Fašisti so jako dobro organizirani. V notranjosti Italije nastopajo proti strujam socialistične stranke, v anektiranem Primorju pa so njihova vandalstva naperjena v prvi vrsti proti Jugoslovanom. Fašisti so bili, ki so zažgali in vpepelili »Narodni dom« v Trstu. Pa tudi drugod, zlasti v Istri so prizadevali posameznim Jugoslovanom in njihovi lastni veliki škodi. Fašisti so danes najhujši in najbrezobzirnejši zatiralci in uničevalci našega življa. Nesvobodni naš narod je prenehal izpostavljen njihovim nasilstvom. Pred temi ga ne štiti nihče, najmanj seveda italijanske oblasti, ki so poklicane skrbeti za mir in red, za svobodo in varstvo prebivalstva.

Zadnje nedeljo so imeli fašisti v Trstu kongres. Na njem so se bavili s predstojnimi volitvami v italijanski parlament. Te volitve se bodo, kakor smo že poročali, vršile šele aprila meseca. Za ta dan se fašisti pripravljajo z vso skrinostjo.

Kongres fašistov je povdarjal važnost narodnega značaja predstojnega volilnega boja. Zato je poklical v obrambo italijanskega značaja anektiranega Primorja v enotno fronto vse primorske Italijane. Naglasil je, da ima anektirano ozemlje, kot dežela na meji Italije še posebno težko defenzivno nalogo. Fašisti pač dobro čutijo zločin, ki ga je napravila italijanska vlada s prisvojitvijo našega Primorja. Zato se mučijo in trudijo, da bi pokazalo to ozemlje čim bolj italijansko lice.

Da se italijansko javnost o tem prepriča, hočejo fašisti delati na to, da dobe italijanske stranke čim več glasov. S tem hočejo dokazati, da so vse jugoslovanske zahteve po primorskem ozemlju neuporabne. Ker pa vidijo, da tega dokaza kljub naporu od strani italijanskih oblasti ne bodo dosegli, hočejo fašisti s svojo organizacijo prisiliti na naš življenj in mu tako vsiliti glasovanje za Italijo. V dosego tega namena so fašisti sklenili porabiti zoper primorske Jugoslovane vsa dopustna in nedopustna sredstva.

Stojimo torej pred novim ogrožanjem svobode, življenja in lastnine naših neodrešenih bratov. Če kdaj, je naša vlada sedaj dolžna nastopiti v Rimu, da se Jugoslovanom v anektiranem področju radi njihovega političnega prepričanja ne bo delalo sile. To dolguje naša vlada svoji časti in pa narodu, ki ga je začasno prepustila italijanski hegemoniji.

Dr. Otokar Rybar:

Vuk Stefanović Karadžić.

Dne 8. februarja (po starem 26. januarja) t. l. so slavili po vseh srbskih pokrajinah obletnico velikega reformatorja srbskega jezika in pravopisa ter zbiratelja srbskih narodnih pesmi, Vuka Karadžića.

Vukov nastop je značil boj proti vsem dotedanjim tradicijam srbske književnosti, revolucionarno oveljavljanje nacionalnega, demokratičnega načela v duševni kulturi srbskega naroda. V tistih časih, Vuk se je rodil 26. oktobra 1787, t. v Tršću v severozapadni Srbiji, je bil srbski književni jezik vklejen v okove cerkvene staroslovenščine. Pisali so mešanico, v kateri so prevladovali cerkvenoslovenske oblike in besede, a pravopis se je popolnoma naslanjal na staroslovenskega. Tudi vsebina književnih proizvodov se je gibala v ozkem okviru nekakega psevdoklaciizma, ki je onemogočeval vsak svobodnejši razmah narodne duše.

Predstavljati te književnosti so bili skoro izključno le duhovniki in ljudje iz Vojvodine, ki so, vzgojeni v zapadnoevropskih šolah, hoteli presaditi tujo kulturo neprebavljeno na srbska tla in so za to z nekim pomilo-

Iz Bolgarije.

Do povratka ministrskega predsednika Stamboliškega iz inozemstva v Sofijo so se neprestano širile vesti o rekonstrukciji kabineta. Čim se je pa ministrski predsednik vrnil domov, so bila nespornostna med posameznimi ministri namah odstranjena. Vendarle pa se zdi, da bo nastopila v bolgarski vladi neka izprememba. Tako n. pr. stopi v vlado predsednik bolgarskega sobranja Botev. Stamboliški je izjavil, da bo ostal s svojo stranko na vladi dokler ne izteče čas narodne skupščine. Kmalu se bo tudi vršilo veliko zborovanje kmečke stranke Stamboliškega.

Sobranju bo vlada v kratkem predložila predlog, naj pridejo pred državno sodišče bivše vlade Gešova, Daneva in Malinova. Prva je obtožena katastrofe leta 1913., tretja pa sklepanja posebnega mira z ananto.

Konzorcij, ki upravlja izvoz živil iz Bolgarije, je izdal izkaz, iz katerega izhaja, da je Bolgarija v prošlem letu vzdrževala jako živahne trgovske odnose s Turčijo, Nemčijo, Ameriko, Francijo, Belgijo in Nizozemsko. Največ blaga se je izvozilo v Anglijo, uvozilo pa se je največ potrebščin iz Italije. Posebno brigo in žilavost v osvajanju Bolgarskega tržišča kaže Nemčija, ki je v Bolgarijo komaj začela izvažati, pa njene številke že prekašajo francoski in ameriški uvoz. Ker se bolgarsko-nemški odnosi z imenovanjem opravnika poslov Martensa vračajo v normalne razmere, je pričakovati v kratkem še intenzivnejše trgovine med Bolgarijo in Nemčijo. Trgovskim odnosom s Češko pa zelo nasprotuje še neurejeno vprašanje Donave. Kljub temu pa je Českoslovaška že izvozila iz Bolgarije 1400 vagonov žita.

Pomlad na vzhodu.

Spomlad se pripravljajo na vzhodu novi dogodki. Rusija je svojo armado popolnoma preobrazila in izpopolnila. Veliko število čet je premeštila s severa na jugozapadno mejo proti Poljski. Baje je bil s to koncentracijo ruskega vojaštva v zvezi tudi obisk poljskega državnega vodje, maršala Pilsudskega v Parizu. Francoska vlada se za usodo Poljske in tudi v lastnem interesu zelo zanima za gibanje ruske armade, saj bi sunek proti zapadni Evropi izpremenil tudi sedanje stališče Nemčije, s čemur bi bila ruski vojski popolnoma odprta pot, da udari na svojega najbolj zagrizenega nasprotnika — na Francijo. Da je Rusija na delu za napad tudi proti Rumuniji, nam kaže tudi naslednje poročilo:

Iz Bukarešte javljajo, da je moskovska vlada dovršila vse priprave za spomladni napad na Rumunijo. O tej ofenzivi se je že poročalo. Na vprašanje zaveznikov o verodostojnosti teh poročil, je sovjetska Rusija odgovorila, da se vrši pregled skupine njenih čet samo radi boljše prehrane. Sedaj pa prihaja na dan resnica, da sovjetska vlada koncentrirala svoje čete na rumunski meji radi novih vojnih operacij. Rdeča ar-

vanim preziranjem gledali na samorabsko poezijo priprostega ljudstva v srbskih pokrajinah preko Save in Donave, tistega ljudstva, ki je ravno v teh časih začetkom 19. stoletja, pod Karadjordjem in Milošem začel s puško in handžarjem pisati krvavo zgodovino srbskega osvobođenja. — Vzporedno z nacionalnim in socialnim bojem šumadinskega kmeta proti tiraniji turškega srednjeveškega fevdalizma, proti begom in spahijanom, je šel na kulturnem polju upor intelektualnega predstavitelja istega šumadinskega priprostega ljudstva proti jezikovni in duševni zastarelosti vojvodinskih literarnih fevdalcev.

Zastavo upora je razvil Vuk Karadžić z bojnimi klicem: Pisi kakor govoriš! S tem je na eni strani pomel staro šaro cerkveno-slovenskih oblik in besed ter uvedel v književnost priprost narodni govor, obenem pa je uveljavil fonetični pravopis mesto historičnega ali etimološkega, ki velja še danes v vseh zapadnih kulturnih jezikih vsled zaostajanja pravopisnih pravil napram hitrejšemu glasoslovnemu razvoju. Po Vukovem načelu ima vsaka črka predstavljati le en glas, a tudi vsak glas se ima prikazati le z eno samo črko.

Tako se ima n. pr. c glasiti le c in ne tudi k kot v romanskih pravopisih, di in dž pa imata v njegovi az-

mada na rumunski meji je razdeljena v tri skupine, ki se bodo v začetku napada izpremenile v prodirajoče kolone od treh smeri. Med ruskimi četami je posebno mnogo konjenice, ki je sestavljena iz čet, ki jih štejejo med najzvestejše sestavne dele rdeče garde. Te čete imajo baje popolnoma proste roke glede plenitve. Tvorica za municijo v Tuli dela noč in dan bez prestanka. Ruska armada je dobro opremljena s težkimi avtomobili, zrakoplovi in drugimi potrebščinami. Mnogo tega materiala je baje nemškega izvora.

Nemški dolg.

Pariz, 8. febr.

Pri nadaljevanju debate v zbornici o interpelacijah je izjavil minister Loucheur, da znaša nemški dolg 210 milijard zlatih mark, od katerih mora pripasti Franciji 52%, med temi 44 milijard za pokojnino. Primerjal je absolutne številke, naznačene v mirovni pogodbi, z onimi pariškega dogovora. Pripomnil je, da ima nemška trgovinska bilanca devet do deset milijard aktive, namesto da bi imela dvanajst do trinajst milijard pasive. Po njegovih izjavah bi bilo mogoče računati pri taksi na nemški izvoz na 20 do 25 milijard zlatih mark. Loucheur je izrazil svoje odločno prepričanje, da se bo s francoski in nemški izvoz v bodočih letih podvojila in da se bosta paralelno razvijala. Anuitete na nemški izvoz znašajo 12% njenega imetja v drugih državah, kar bi Nemčija z obdavčenjem svojega prebivalstva lahko spravila skupaj. Nemčija bi tedaj svojih prebivalcev tudi ne obremenila preveč, saj bi bilo potem nemško prebivalstvo enako obremenjeno, kakor francosko. — Nadaljevanje debate se je nato odgodilo.

Rusi na polotoku Galipoli.

Ruski begunci in bivši vojaki Wranglove armade, ki so se zatekli pod okrilje prebivalstva in oblasti na polotoku Galipoli živijo v zelo bednem stanju. Na Galipoliju se nahaja veliko število civilnih beguncev, mnogo pa je tudi takih, ki so do zadnjega služili v Wranglovi armadi in morali bežati, da se izognejo maščevalnosti novih pospodarjev na Krimu.

Vsi ti nesrečni Rusi trpijo sedaj strašno pomanjkanje. Nimajo ne stanovanj ne obleke. Turki so jih sicer prijateljsko sprejeli in jim dali na razpolago vse šole. Tudi Grki so priskočili na pomoč in ponudili nesrečnikom vsa prazna poslopja. V teh prostorih pa se je mogel nastaniti samo en del begunccev. Vojakstvo je bilo večinoma primorano postaviti šatorišča. Ti vojaki, ki so toliko pretrpeli, morajo sedaj živeti pod vedrim nebom kljub velikemu mrazu in slabemu vremenu. Po mukah na Krimu prihajajo nad te nesrečnike še muke v področju turškega sultanata.

Prehrana ruskih revežev je slaba. Živila se dobavljajo z veliko težavo. Begunci nimajo niti priprav za kuhanje jedi. Vojaki trpijo glad. Hrana, ki jo dobivajo, ne zadostuje niti za pol odraslega človeka. Po-

buki vsak svojo posebno črko.

V fonetiki pa je šel tako daleč, da se črke celo v isti besedi menjajo, ako se menja izgovor, na primer: Srbini, srpski vrbac, vrapca.

Vuk, ki je bil več ali manj samouk, je našel na Dunaju učitelja in mentorja, ki mu je šele omogočil, da postavi svoje ideje na znanstveno podlago: to je bil naš Kopitar. In danes, ko slavijo Srbi svojega Vuka, se s hvaležnostjo spominjajo tudi velikega slovenskega slavista.

Vukove demokratične reforme so, kakor je to lahko razumljivo, izzvale v vsej takratni literarni »aristokraciji«, zlasti pa med duhovništvom naravnost fanatičen odpor. — Cerkevne oblasti so nastopale s prepovedmi; literati so ga obisipali z obrekovanji in psovkami in ker je v svojo azbuko uvedel latinski j, so mu očitali celo herezijo, odpadništvo in ga proglasili za izdajalca na Srbstvu in na pravoslavlju, ker je zagovarjal »katoliški« j, baš kakor tudi danes izvestni edinodržavnotvorni elementi zmerjajo s separatisti, sovražniki državnega in nacionalnega jedinstva in črnorumenimi reakcionarci vse tiste, ki ne vidijo spasa naše mlade države v oligarhični organizaciji in v potlačevanju vsakega samostalnega razvoja njenih posameznih delov. (Konec prih.)

sebno primanjkuje Rusom kruha, na katerega so bili zelo navajeni. Tobaka sploh ne dobivajo. Otroci umirajo trumoma, ker se nimajo s čim prehraniti. Mleka ne dobe niti kaplje. Poleg strašnega pomanjkanja živil pa primanjkuje Rusom tudi obleke in perila. Večina teh nesrečnikov ima samo toliko obleke, kolikor jo je bilo mogoče odnesti v največji naglici. In ljudje so večinoma odnesli samo golo življenje in kar so imeli na sebi.

Zapadne države, ki so prej podpirale Wrangla, se za te nesrečnike, kateri so za interes Francije prelivali kri in tvegali življenje, sedaj nič ne pobrigajo. Francozom ni nič mar, če po njeni krivdi poginja sto in stotisoč izgnancev, ki so morali zapustiti domovino neprostovoljno. Lepa morala imperijalističnega zapada! Dokler so ti ljudje Franciji kaj koristili, jih je Francija gonila v boj; sedaj, ko so v stiski in potrebi,

pa se zanje več ne briga in ji je vseeno, če poginejo kakor pes za plotom. Res, imperijalistična vest je robustna in cinična in ne pozna usmiljenja do nikogar, niti do lastnih žrtev.

PETDESETLETNICA PISATELJA DR. FINZGARJA.

Včeraj 9. t. m. je slavil eden naših najboljših pisateljev in dramatikov g. župnik Fr. S. Finzgar 50letnico svojega rojstva. Njegov literarno delovanje, ki zajema svoje motive večinoma iz kmetijskega življenja, sega že v gimnazijska leta. Vstvaril nam je veliko realističnih povesti, novel in ertic, ki jih je priobčeval največ v »Domu in Svetu«. Njegov zgodovinski roman »Pod svobodnim solncem« je edino delo te vrste v Sloveniji ter je zelo razširjen. Njegove ljudske drame »Divji loveci«, »Naša kri« in »Veriga« tvorijo stalen repertoar našega gledališča. Jubilantu kličemo iz srca: na mnogaja leta!

NOVOST!

NOVOST!

Primorske pesmi

Igo Gruden.

„ZVEZNA KNJIGARNA“, LJUBLJANA, Marijin trg številka 8.

Razna poročila.

Naše priprave za mednarodno prometno konferenco. V ministrstvu za promet se vrše posvetovanja strokovnjakov, ki zbirajo gradivo in navodila za našo delegacijo na mednarodni konferenci, ki se bo vršila prihodnji mesec v Barceloni. Umiri je v Zagrebu urednik »Agramer Tagblatta« g. Srečko Zindl, spreten in priljubljen zagrebški novinar. N. v. m. p. l.

Moskva in dunajska internacionala. »Humanite« objavlja izporočilo komunističnega odseka komunistične internacionala,

ki so ga podpisali Sinovjev, Ljenu in Trocki in ki ostro nasprotuje ustanovitvi nove internacionala na Dunaju, ki se znanuje kot internacionala 2 in pol. Izporočilo imenuje avstrijske socialistične voditelje narodne izdajalce in pozivlje vse zavedne delavce vsega sveta, naj bojkotirajo internacionala 2 in pol.

Boj za glasovanje v Gor. Šleziji. Poljsko časopisje priobčuje nemške dokumente, ki jih je našel poljski plebisitni komisariat v Gornji Šleziji in ki se tičejo gibanja, ki ga organizirajo nemški agitatorji.

Gospodarstvo.

HMELJSKA KUPČIJA.

Zatec, 5. feb. Par nakupov po deželni po 2000 češkoslov. kron za 50 kg.

Norinberg, 3. feb. 1100—1300 mark za 50 kg.

Zatec, 7. febr. Ze več tednov nobene kupčije.

+ V celjski cinkarni bodo v času, ko bo miroval delni obrat, pričeli z raznim popravil in modernizacijo nekaterih naprav. Tovarna je obratovala nepretrgoma že od leta 1913. Nameravano je dalje tudi razširjenje tovarne, tako da se bo v njej predelavala cinkova pločevina v razne cinkove izdelke in cinkove odlitke. Doba, ko bo cinkarna mirovala, bo doba velikega dela za vodstvo. Medtem pa bo tudi vlada morala storiti svoje, da ustvari predpogoje za obstanek in razvoj naše domače industrije.

+ Nova banka v Beogradu. Nekoliko beograjskih trgovcev in bank snuje z dovoljenjem ministrstva za trgovino in industrijo novo bančno podjetje, ki se bo imenovalo »Bančna in trgovska delniška družba« ter se bo bavilo z bančnimi in trgovskimi posli. Osnovna glavnica družbe znaša 5 milijonov dinarjev v srebru v 25.000 delnicah po 200 dinarjev. Pri podpisu delnic se mora 30% takoj plačati, ostanek pa v roku 2 let.

+ Ceneni čevlji v Avstriji. Da se pomaga siromašnim slojem, so sklenili avstrijski producenti in trgovci, da bodo za siromašne sloje izdelovali in prodajali čevlje brez vsakega dobička. Noben dobavitelj surovin, fabrikant in trgovec si ne sme pri prodaji surovin in produkciji zaračunati nikakšnega dobička. Računajo, da bodo pri tem postopanju veljali čevlji 300 do 500 avstrijskih kron, kar bi znašalo v naši valuti 72—112 K. Takšna akcija bi bila tudi pri nas umestna, da bi se splošni bodej odpomoglo.

+ Znižanje hmeljskih cen v Českoslovaški. Komite za določitev cen hmelja, določenega za izvoz, je znižal cene hmelju z ozirom na obče padanje cen. Cene, določene pred desetimi tedni, so znižane za 1000 češkoslov. kron. Cena hmelja iz Zateca je znižana torej od 5000 na 4000 za 100 kg, cena hmelja iz Ušteka pa od 4700 na 3700. Ker so pa cene na inozemskem trgu še nižje, jih bo morala tudi Českoslovaška še bolj znižati.

+ Pridelava vina v l. 1919. Svetovna bilanca za l. 1919. kaže, da vino v tem letu ni bilo posebno dobre kvalitete ter da

se ga tudi ni mnogo pridelalo. Po neki francoski statistiki se je v tem letu na celotni svetu pridelalo okoli 141 milijonov hektolitrov vina, od katerih odpade na Francijo 54.353.500, na Italijo 35.000.000, Španijo 19.950.000, Alžir 7.783.360, Portugalsko 3.950.000, Argentino 3.500.000, Jugoslavijo 3.200.000, Madžarsko 3.200.000, Čile 3.200.000, Nemčijo 1.740.000, Grško 1.300.000, Alžacijo 734.000, Romunsko 650.000, Švico 505.000, Brazilijo 480.000, Tunis 410.000, Českoslovaško 400.000, Avstralijo 200.000, Avstrijo 200.000, na ostale države pa 1.200.000 hl.

+ Ukinitve carine ter prepovedi izvoza in uvoza v Švedski. Pred nekoliko tedni so nekatere zapadnoevropske države razširile carino na več predmetov in stavile zapreke uvozu in izvozu pojednega blaga. Izkušnja pa je pokazala, da tako postopanje samo škoduje. Zato je Švedska opustila prejšnjo carino ter dovolila izvoz vseh proizvodov ter celo pšenice, katere mora sama uvažati.

+ Cene nemškega premoga v Belgiji. Belgijski trgovci dobe nemški premog po 88 frankov, a prodajajo ga svojim kupcem po 122 frankov.

+ Zvišanje železniških tarif v Rumunski. V Rumunski se bodo železniške tarife zvišale za osebe in blago za 100%.

+ Izvoz Zedinjenih držav. V l. 1920. je znašal skupni izvoz iz Zedinjenih držav 8.228.000.000 dolarjev, uvoz pa 5.279.100.000 dolarjev.

+ Velika južnoameriška razstava. V Buenos Airesu pripravljajo veliko mednarodno trgovsko in industrijsko razstavo, ki bo otvorjena v l. 1922, ob priliki proslave stoletnice nezavisnosti argentinske republike. Argentinska vlada je v to svrhu že prispevala 10 milijonov pezov.

+ Znižanje cen hotelskih sob v Švici. Zveza švicarskih hotelierjev je sklenila vsled slabega tujkega prometa znižati cene hotelskih sob. Najnižja cena za sobo v luksurnem hotelu je 8 frankov, v prvovrstnih hotelih 5—8, v drugovrstnih 3,50 do 4,50, v tretjevrstnih pa 3 franka. Penzion s sobo stanejo v luksurnih hotelih 21 frankov, v prvovrstnih 15—18, v drugovrstnih 10—13,50, v tretjevrstnih 8 frankov. Postrežba, razsvetljava, kurjava in topla voda se plačajo posebej.

EDINI SLOVENSKI DNEVNIK. KIPOROČA STVARNO IN NEPRISTRANSKO. JE „JUGOSLAVIJA“.

ČITAJTE JO! NAROČAJTE JO!

M. Zévac:

Kraljev vitez.Zgodovinski roman
(Dolje.)

»Kraljiča prepusti ueni. Pobrini se za Guisa, ki mora priti vsak hip. Poslušaj ljudstvo, kako hrumi! Čuj me in pomni dobro: Guise vstopi. Množica hoče za njim. Pred vhom se vname boj. Ornano pade. Vitry pade. Garda zadržuje ljudstvo. Ti udereš z Rinaldom in njegovimi ljudmi po stopnicah ter...«

»Tihol! je viknil Concini ves prestrašen. »Nekdo govori... tu zraven naju!...«

»Ne boj se, Concino! Odloči se: danes ali nikoli! Treba je le, da ubiješ Guisa... Oh, samo da bi prišel! Da ne bi bilo kake zapreke...«

»Za Krista! Pravim ti, da govori nekdo za to zaveso!«

»Da, da! Gorje jima obema!«

»Lorenzo! Olas je Lorenzo!«

»Poslušaj!«

Sklonila sta se proti zavesi ter pristuhnili. Pritlikavec je govoril z glasom polnim dvoma, upanja in prošnje:

»Belfegor, v moji hiši na Menjajevskem mostu je skrinja. Pod streho je. Pojdi pod streho, odpri zadnja vrata, in videl jo boš. V nji je spravljeno desetisoč liver v zlatu, istotoliko v srebru in razentega za dvestotisoč liver draguljev. Vse to je tvoje. Vse! Več ko dovolj, da si kupiš žensko, ki sanjaš o nji. Kaj da hočem od tebe? Ne mnogo. Pusti me, da nidem iz Louvra, in reci gospe, da si me izgubil v gneči. A niti tega ni potreba: nikamor ne pojdem. Napišem ti dve vrstici — glej, na tale papir, ki ga poneseš v Meudon, k 'Tatinski sraki', ter ga izročiš Gizele Angoulémski. To mi storiš, kat ne? Usmili se vendar ubogega dekleta. Saj nisi slab človek, Belfegor; tvoje srce je dobro in razentega boš bogat...«

Leonora Galigai ni slišala več, ker ni utegnila počakati Nubičeve besede. V tej strašni minuti, ko je šlo za njegovo usodo, v tem hipu, ki je zahteval vse njegove odločnosti, se je zgrudil Concini kakor mrtev: radost ga je podrla na tla... Leonora je zaklela, stresla ga in ga udarila po licu, trepetaje od divjega gneva; prvokrat v njenem življenju ji je ušla beseda, ki ni pomenila ljubezni:

»Sleval! Oh, sleval! Sleval!«

In ko se le ni zavedel, je izdrla svoje ostro bodalce ter mu pritisnila ost na grlo. Povedila se je kri. Bolečina je zdramila Concinija. Zagledal je svojo ženo z bodalom v roki. In ni se zbal. Prvokrat v življenju se maršal de Ancres ni ustrašil bodala! Leonora, kralj, Guise, upor, zarota, kraljestvo, brezumni upi, vse je ugasnilo v njegovem duhu; z vzlučenim pogledom in drhtečim glasom je zamrmral:

»Meudon... Oostilna pri 'Tatinski sraki'... Gizele!«

»Da! je zarohnela markiza, sklanjaje se nad njim kakor sam peklenski izkušnjavec, »da, tam jo dobiš! Vzemi jo, odvedi si jo, kamor in kadarkoli hočeš: darujem ti jo!«

»Leonora!«

»Kadarkoli hočeš. Jutri, Jutri pojdeš ponjo!«

»Tako! je zahropel Concini.

»Jutri! Danes si moj. Ako me zapustiš danes le za trenotek, pojdem h kralju ter ovadim tebe in sebe.«

»Oh! je zastokal Concini ter se prijel za glavo. »In te ženske nisem ubil!«

»Ubiješ me jutri!« je rekla Leonora s strahotnim mirnodušjem. »Jutri ubiješ mene in poiščeš svojo Gizele. Zakaj jutri, Concino — jutri boš kralj! Idi! Pridruži se njemu, ki sme le še nekaj ur zavzemati tvoje mesto.«

In besno, srdito, s podesetorjeno močjo je rinila maršala tja do prestolne dvorane. Nato se je hotela vrniti v sobo, kjer je bila pustila Lorenza in Belfegorja. Toda zamrla je na mestu: med vrati je stal Nubič — sam!

»Kje imaš Lorenza?« je dehnila komaj slišno ter grozeče blisnila z očmi.

»Bodite brez skrbi, madame. Nadzorujem ga.«

»Hotel te je podkupiti, kaj?«

»Da, gospa; ali Belfegor ni naprodaj. Odklonil sem. In tedaj je vzdignil zaveso, tik za svojim hrbtom, kakor bi hotel bežati. Odklonil je še tisti hip. Njegov obraz je bil kakor blazen. In oči, madame, oči! Strašnejše od vaših!«

»A kje je zdaj? Govori že, suženj!«

»Tam! je dejal Belfegor ter iztegnil roko.

Pokazal je v množico dvorjanov, ki so obdajali kralja. Zagledala je Lorenza, kako se plazi med njimi; že je bil pri Ludviku, in zdelo se je, da mu govori! Kri v Leonorinih žilah je zamrznila.

»Ugenil je moj načrt! On ve, da sem ga obsodila, in zdaj me hoče izdati!«

NOVO! NOVO!
NARCIS
IGO GRUDEN
ZVEZNA KNJIGARNA
LJUBLJANA, MARIJIN TRG 8.

Strašno trenotje je trajalo nekaj sekund. Nato pa si je oddehnila. Boge ali je Lorenzo res govoril s kraljem? Težko, da bi bil; ni se upal. Glej, že se vrača... Naglo je zgrabila črnca za komolec ter mu šepnila v uho:

»Počakaj noči. Šele ko se stemni, zapusti Louvre in spremi Lorenza do doma. Tam ga ubij, njegovo truplo pa vrzi v Sekvano.«

Sama pri sebi je dodala:

»Ako je vendar obudil v kralju kak sum, in bi hotel Ludvik poslati ponjo, da ga zasliši, ne smejo najti niti mrliča!«

S to mislijo v glavi je izginila.

Ob poludnesih je smel Lorenzo domov, toda Belfegor mu je ostal ob strani. Leonoro in Concinija je bil zadržal kralj pri sebi, takisto kakor Luynes, Richelieuja, Ornana in vse svoje svetovavce. Belfegor je stopal tiho, stiskajoč v roki bodalo. Pritlikavec se ni menil za tovariša, čeprav je vedel, da ga spremlja z nalogom, paziti naj do drugega dne, da ne bi posvaril Gizele; morda celo z naročilom, naj ga ubije!

»Vse,« je premišljal gredoč, »vse je odvisno zgolj od tega, ali so moje besede vznemirile kralja ali ne. Ako je Ludvik prepričan, da mu preti od Leonore neposredna smrt, je rešitev gotova...«

Ni se ukvarjal z mislijo na beg, zakaj vedel je, da črnca ne uide. Ulice so bile tihe in temne; vse mesto je spalo, ali pa se je vsaj zdelo, kakor da spi. V tem globokem molčanju sta dospela Belfegor in Lorenzo do pritlikavčeve hiše na Menjajevskem mostu. Že oddaleč sta slišala, da nekdo z vso silo razbija po vratih; prišedši tja, sta videla mršavega dolgina, ki je bobnal in brcal v debeli les, kakor bi hotel buditi mrliča.

»Hej! je klical pri tem početju, »hejo, mojster Lorenzo! Kje ste, oča coprnik? Mari vas je odnesel hudič ali zadavila kuga? Saj pra-

vim, da imam s čim plačati, tristo peklensčakov! Pet lepih, novih pištol! Tak dajte že! Čemu ne bi odprli kupcu, ki vam ponuja sto liver? Corbaccue!«

Novo upanje je prešinilo Lorenza. Neznane, ki je razbijal po njegovih vratih ob tej pozni uri, je pomenil morda rešitev! Vsekakor pa je bil svedok, vpricho katerega črnc ni smel izvršiti svojega namena.

»Evo me! Tu sem!« je viknil zeliščar. »Kdorkoli ste, bodite mi dobrodošli!«

»Dobro! je rekel mož. »Če bi bil znal, da vas ni doma, si ne bi bil tako razdiral grla.«

»Stopite noter, prijatelji,« je velel Lorenzo, odklenivši vrata.

Tujec je stopil naprej, za njim pa zeliščar in Belfegor, ki se je takoj naslonil s hrbtom na vrata. Lorenzo je prižgal svetilko. V njeni hreči luči se je pokazalo režeče in hkrati preplašeno lice našega znanca Cogolina!

Prišel je bil s poslednjimi petimi zlatniki svojega gospodarja, da bi si kupil talisman za srečo v igri... Ob pogledu na črnca, ki je zaslanjal vrata, in na pritlikavca, ki se je smehljaj, čeprav je bil v lice bled kakor smrt, ga je popadla nejasna groza. Naglo se je pokrižal; nato je boječe položil svojih pet zlatnikov na mizo.

»Kaj ne, prijatelj Belfegor, da mi ne braniš opraviti kupčije? Pet pištol, premisli! Toliko ne zaslužim včas cel teden dni!«

Ostri pritlikavčev glas je bil podoben turobnemu grohotu.

»Moja zadnja kupčija! je rekel sam pri sebi.

Nubič ni trenil z očmi, niti ni rekel besede. Čakal je ugodnega trenutka, da bi planil nad Lorenza in ga zaklal. Cogolina navzočnost mu je bila napoti, in želel je, da bi se izgubil nadležnejš čimprej.

(Dolje prib.)

Stare kovine

(baker, medenino, eink itd. kupuje trgovina z železino)

BREZNIK & FRITSCH, Ljubljana

Cankarjevo nabrežje št. 1.

Večja množina dobro ohranjenih

sodov

lesenih in železnih se proda po ugodni ceni.

GOLOB & Ko. tovarna kem. izdelkov

VIČ.

Auto

v dobrem stanju samo novejši Type ter prvovrstne znamke

se kupi.

Ponudbe z navedbo cene, moči in sistema je poslati na upravnništvo pod šifro: „AUTO 300“.

Posestvo

kupim na Kranjskem. Glavne zahteve: v lepem zdravem kraju ugoden dom, dobra gospodarska poslopja. Zemljišča vsaj nekoliko orolov. Čim več tem boljše. Električna in vodovod posebno všeč. — Ponudbe naj dobro opišejo celi objekt in navedejo zadnjo ceno ter se pošlje na: upravnništvo „Jugoslavije“ pod „št. 119“. — Diskrecija strogo zadržana.

Prvovrstna sveža slanina (špeh)

po 44 — 46 kron za kilogram

se dobi samo na Predovjčevi, Smoljanovi in Krašovčevi stojnici v Šolskem drevoredu.

Obvestilo.

Obveščava cenj. odjemalca in p. n. občinstvo, da sprejemava nova dela in popravila po najnižjih cenah. Gotovi čevlji v zalogi.

Turistovski čevlji lastnega izdelka. Ant. in Jož. Brajer - Kapele Ljubljana, Turjaški trg (Breg) št. 1.

V trgovini**O. Bernatović**

Ljubljana, Mestni trg 5
je največja zaloga moških in ženskih oblačil po najnižjih cenah.

ODIX

Najboljša voda za usta. — Odstranjuje smjesta neugodan dah.

E. M. PENKALA i drug, Zagreb.

haložana

naj se blagoviti poslužiti trdke: Prva haloška trgovina z vinom ANTE KORENIAK in drug pri Sv. Barbari v Haložah.

Priporoča se slavnemu občinstvu
IVAN CARMAN
Izdelovatelj usnjatih dokolenic (gamaš)
Ljubljana Zg. Siska št. 42.

ZAHVALA.

Povodom smrti našega nepozabnega soproga oziroma očeta, gospoda

Aleksandra Sperdien

žandarmerijskega nar. dnja

sprejete izraze sočutja ter darovalcem vencev izrekamo tem potom iskreno zahvalo.

Posebno pa se zahvaljujemo vsem p. n. gg. uradnikom, orožnikom in drugim, ki so spremljali pokojnika k večnemu počitku.

Slovenjgradec, dne 7. februarja 1921.

Neža in Miroslava Sperdien.

Notar**dr. Andrej Kuhar**

je odprl svojo pisarno
v Ljubljani, Kolodvorska ul. 3.

Macchiavelli:**„Vladar“**

Poslovenil Abditus
cena broš. 20 K
vez. 25 „

A. S. Puškin:**„PIKOVA DAMA“**

preložil Dr. V. Borštnik
cena broš. 10 K

J. Glaser:**„Slovenska narodna lirika“**

cena broš. 25 K
vez. 30 „

Dobe se v upravi „JUGOSLAVIJE“, Ljubljana, Marijin trg 1.

Jugoslovanski kreditni zavod r. z. z. o. z.

v Ljubljani, Marijin trg št. 8, Wolfova ulica št. 1.

Poštni čekovni račun št. 11.323
Telefon št. 64.

Podružnica v Murški Soboti in Deljni Lendavi.

Brzjavni naslov:
Jugoslovanski kredit Ljubljana.

Sprejema

hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje po

4 1/2 %

čistih brez odbitka. — Izvenljubljanski vlagatelji dobe pošne položnice.

Inkaso faktur in trgovske informacije.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta. — Daje posojila na vknjižbo, poročstvo, vrednostne papirje in na blago ležeče v javnih skladiščih.

Trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji.

Zavod je neposredno pod državnim nadzorstvom.

Zvezna tiskarna**TISKOVINE VSEH VRST.**

časopise, knjige, brošure, cenike, leake, lepake, vabila, vzporedne, račune, kuverte in pisemski papir, sifirno, vizitke, naslovnice itd. najhitreje, lično in ceno

Zveznatiskarna

v Ljubljani, Stari trg 19.

Korožila sprejema tudi upravnništvo „Jugoslavije“ v Ljubljani, Marijin trg 8 ter njene podružnice v Mariboru, Glavni trg; v Celju, Kralja Petra cesta in v Ptuj, Prežernova cesta.

Zvezna tiskarna